

- «дефіцит комунікації» - хронічна нестача міжособистого спілкування в наступних векторах взаємодії: «педагог-курсант» «курсант-курсант», «курсант-офіцер (керівник курсу);

- психологічна неготовність певної кількості здобувачів освіти до раціональної системної самоорганізації власного навчального часу, тривалої концентрації вольових зусиль протягом кількох тижнів та місяців;

- «дефіцит емоційності» – втрата емоційного забарвлення навчального процесу – як результат дистанціювання його учасників (педагог не бачить емоційного супроводження навчання здобувачами та не може впливати на мотиваційні та вольові компоненти освіти – інтерес, захоплення, радість від успіху, тривожність, апатія тощо);

Висновки. Досвід першого року організації професійної освіти та навчання в умовах сучасних епідеміологічних викликів, доводить необхідність та актуальність побудови вишами дистанційного каналу освітньої взаємодії викладачів та здобувачів освіти, підготовки та впровадження нормативної бази, яка регламентує реалізацію різних компонентів освітнього процесу (когнітивно-розвивальний, науково-інноваційний, контрольно-результативний, виховний тощо), розвитку сучасної потужної матеріально-технічної та комп'ютерно-програмної бази, підвищення рівня відповідних компетентностей учасників освітнього процесу.

Список бібліографічних посилань

1. Положення про дистанційне навчання. Наказ Міністерства освіти і науки України № 466 від 25.04.2013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#Text> (дата звернення: 25.10.2020).

2. Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті внутрішніх справ. URL: http://univd.edu.ua/files/generaldocs/principle_education_KhNUVS_.pdf?ver=2019 (дата звернення: 30.10.2020).

Одержано 04.11.2020

УДК 316.33. 21/29. 308

Олександра Владиславівна ГОЛОВКО,

кандидат історичних наук, доцент,

доцент кафедри соціальних та економічних дисциплін факультету № 2

Харківського національного університету внутрішніх справ

РЕЛІГІЙНІСТЬ В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ: ОКРЕМІ СОЦІОЛОГІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ

Передумова ефективної соціо-гуманітарної політики держави – глибокі знання духовних потреб різних соціальних груп і класів, врахування в законодавчій й управлінській діяльності вітчизняного і світового досвіду свободи совісті.

За результати опитування, проведеного трьома дослідницькими центрами: КМІС, Центром Разумкова та Центром SOCIS у період 30 серпня – 9 вересня 2018 р., більшість вірян України вважають себе православними (68,8%), 9,6% – вважають себе просто християнами, 8,5% – греко-католиками, 1,2% – протестантами, 1% – римо-католиками і 9% респондентів не належать до жодного віросповідання. [1]. При цьому серед тих респондентів, які відносять себе до православної церкви, 45,2% заявили, що належать до УПЦ КП, а 16,9% – до УПЦ МП, 2,1% – до Української Автокефальної Православної Церкви, а 33,9% – вважають себе просто православними і не відносять себе до конкретної конфесії [1].

У 2018 Україна посіла 11-е місце за релігійністю серед 34 країн Європи. Для порівняння, перше місце у рейтингу посіла Румунія (55% населення вважає себе дуже

релігійним), друге – Вірменія (51%), третє – Грузія (50%). Найменш релігійними виявилися Естонія (7%), Данія (8%) і Чехія (8%) [3].

31% населення в Україні вважають себе дуже релігійними. З них: 22% кажуть, що релігія є дуже важливою в їхньому житті; 35% – що відвідують релігійні служби щонайменше раз на місяць; 29% кажуть, що моляться щодня; 32% кажуть, що вірять у Бо

Географічне поширення релігії в Україні неоднорідне. 34,5% (або 11642 громад) релігійних громад розташовано у західному регіоні України, 23% (або 7762 громад) розташовані у центральному регіоні, 17,3% (або 5853 громад) розташовано у південному регіоні та лише 9,3% (або 3138 громад) розташовано у східному регіоні з абсолютною впевненістю. Щільність релігійних структур (кількість громад на 100 тисяч жителів) відповідно 127 – у західних, 75 – у центральних, 57 – у південних і 32 – у східних областях. Як бачимо, різниця чимала (у 4 рази) [3].

УГКЦ має яскраво виражену географічну особливість – 9% її парафій (понад 3000) зосереджено в Галичині і Закарпатті, хоча осередок УГКЦ згідно з правилами Ватикану було перенесено до Києва як столиці України [1]. Головне завдання цієї церкви — проголошення власного патріархату та розбудова громад у центрі та на сході держави за рахунок українців галицького походження та православних вірян, котрі бажають перейти в підпорядкування Католицькій церкві.

У зв'язку з військовою агресією Росії проти України посилилась тенденція переходу парафіян УПЦ МП під юрисдикцію УПЦ КП як індивідуально, так навіть і цілими парафіями та в різних регіонах України – на Волині, Львівщині, Рівненщині, Тернопіллі, Київщині, Херсонщині, Буковині, Вінниччині [2].

Особливе питання для України – це релігійні громади протестантів, до яких належать як відверто харизматичні церкви, так і велика маса євангельських (баптистських) церков. Щодо кількості громад, то вона сягає понад 8.000 і у більшості областей держави становить до 50% всіх церковних організацій. До протестантів належать 2,4% населення України, що становить 1,125 млн осіб. Щотижня відвідують протестантські богослужіння близько 820 тисяч осіб [3]. Це на 30 тисяч більше, ніж в УПЦ МП. Таким чином, більшість вірян протестантських конфесій є активними, що відрізняє їх від решти конфесій. Протестантські об'єднання дисциплінованіші, міцніші, краще забезпечені кадрами, інформаційними та фінансовими ресурсами. Так, із 29,5 тисячі священнослужителів в Україні 42% припадає на протестантський напрям. У деяких областях (Західний і Центральний регіони) близько третини священників – іноземні громадяни [3].

Юдаїзм представлений на території України 309 релігійними організаціями, що складає 17% мережі релігійних організацій національних меншин або 0,8% релігійної мережі держави [1].

Іслам в Україні не має якоїсь особливої специфіки, він не привів тут до появи нових течій, напрямів, груп тощо. Мусульмани на теренах України завжди сповідували сунізм. Станом на 2017 рік кількість мусульман в Україні складає 1,2 млн осіб і продовжує зростати за рахунок представників народів, що традиційно сповідували іслам, а також демографічних та міграційних процесів і навернення до релігії ісламу нових мусульман з-поміж українців та росіян [1].

Жінки вважають себе більш релігійними (81% опитуваних жінок відносять себе до вірянок і 66% – чоловіків) [3]. Чимало людей вважаючи себе релігійними, глибоко не усвідомлюють власної конфесійної належності. Зокрема, не раз траплялися випадки, коли рядові відвідувачі храмів УПЦ чи УГКЦ вважали, що вони належать до Київського патріархату, а прихильники протестантизму не могли чітко визначити своєї приналежності до конкретної конфесії. Більшість українців поділяють думку про доцільність розмежування світської та церковної сфер життя.

Висновок: Україна конституційно гарантує своїм громадянам свободу совісті та віросповідань. Це створило широку правову основу для плюралізації духовного життя

етнонаціональних соціальних спільнот. Посилилися активність і вплив релігійних організацій. Спостерігається переорієнтація значної кількості населення з атеїстичного світогляду на релігійний чи еклектичний. Часто цей процес пов'язаний не з глибоким усвідомленням «новими віруючими» сутності релігійних повчань, а з прийняттям зовнішніх форм релігійності. Релігійна віра сприймається багатьма як реабілітаційний засіб впливу на людей в умовах соціально-економічної кризи і нестабільності. Кількісне зростання за пострадянський період різноманітних релігійних громад в Україні є безперечним свідченням того, що в обставинах коли загальнодержавна і загально-суспільна ідеологія марксизму-ленінізму припинила своє існування, значна кількість членів суспільства, за своєю соціальною інерцією, мали потребу в її заміщенні якимось іншим ідеологічним продуктом.

Список бібліографічних посилань

1. Релігія в Україні. Вера и религия. Философия и религия в Украине [Електрон. ресурс].– Режим доступу : www.religion.in.ua (ru).
2. Конфесійна структура і створення Православної церкви України [Електрон. ресурс].– Режим доступу : https://www.kiis.com.ua/materials/pr /20192205_tomos/Tomos_may % 2020 19. pdf.
3. Релігійно-інформаційна служба в Україні України [Електрон. ресурс].– Режим доступу : <https://risu.ua>

Одержано 12.10.2020

УДК 378. 37.03

Інна Миколаївна ГОЛОПІЧ,

кандидат педагогічних наук,

старший викладач кафедри українознавства факультету № 2

Харківського національного університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ІЗ ПРАВОПОРУШНИКАМИ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК ФОРМУВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ МЕТОДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Професійне спілкування працівника правоохоронних органів є складним процесом, реалізація якого вимагає належного рівня комунікативної компетентності майбутнього поліцейського.

Таке спілкування є багатофакторним і виступає водночас інструментом виконання функціональних обов'язків поліцейських і засобом «включення» усіх механізмів правоохоронної діяльності. Найчастіше приводом для спілкування у сфері поліцейської діяльності є злочини, правопорушення, асоціальна поведінка, порушення прав людини, що потребує певної специфіки здійснення комунікативного процесу. Тож працівникам Національної поліції необхідно знати основи спілкування та особливості його прояву.

Професійне спілкування поліцейських може мати виховний характер, у процесі його здійснення необхідно враховувати індивідуальні та вікові особливості населення, підбирати стилі спілкування з різними верствами населення, використовувати методи виховання (переконання, навіювання, прикладів, заохочення, доручення, вправи, змагання). З метою запобігання правопорушень і злочинів поліцейські мають здійснювати профілактичну роботу, переконувати населення, використовувати методи й засоби для подолання негативних соціальних явищ, формування позитивних якостей особистості, корегувати поведінку правопорушників. У цьому аспекті дієвим є діалогічне спілкування поліцейських, на відміну від імперативного і маніпулятивного типів спілкування. Таке спілкування є можливим за умови створення психологічного, емоційно